

NYERE OG NYESTE TID

MARIE BACH, OLE DEGN OG POUL STRØMSTAD: *Køge 1500-1950*, Scandinavian Atlas of Historic Towns, no. 7, Danish Committee for Urban History, Odense University Press 1993, teksthæfte 106 s. i stort format, 27 kortblade, kr. 250 i abonnement, i løssalg kr. 300.

Med udgivelsen af dette byatlas må *Køge* siges at være en af de mest vel-publikerede danske byer, idet byen indenfor de seneste år har været genstand for ikke mindre end tre afhandlinger. I 1985-1988 udkom *Køge* bys historie 1-2, i 1986 kom *Køge*-bindet i serien *Middelalderbyen* og nu senest et omfattende by-atlas.

I lighed med de tidligere udkomne atlas i denne nordiske serie er der tale om en fyldig systematisering og publicering af en stor del af det kartografiske, topografiske og statistiske kildemateriale til den behandlede by. Herved supplerer atlasset på glimrende vis de to ovennævnte fremstillinger af *Køges* historie. Ikke mindst de store matrikelkort er et værdifuldt supplement og letter læserens orientering i byplanen og lokaliseringen af de enkelte ejendomme og bygninger betydeligt.

Atlasset omfatter et teksthæfte i to dele samt 27 kortblade. I teksthæftets første del redegøres for byens beliggenhed, areal, byplan og bebyggelse, befolkningsudvikling samt erhvervs- og socialtopografi. Specielt afsnittene om erhvervs- og socialtopografien tiltrækker sig opmærksomhed, idet disse bygger på fyldige oplysninger om erhverv, indkomst, skat og bopæl for årene 1640, 1682, 1761, 1870 og 1950. Disse oplysninger er samlet i teksthæftets anden del. Materialet fremlægges i skematisk form, så det er muligt at følge udnyttelsen af og beboelsen på de enkelte matrikler over en 300 årig periode. I *Køge* var de rigeste 10% af befolkningen gennem alle tre århundreder således koncentreret om eller i umiddelbar nærhed af torvet, mens andre kvarterer var egentlige fattigkvarterer. Denne opdeling af byen holdt sig frem til udflytningen fra bykernen fra 1950'erne og frem. Erhvervsmæssigt var købmandsstanden gennem den behandlede periode det førende lag i byen, ikke mindst i kraft af en betydelig korneksport via byens havn.

By-atlasset om *Køge* kan ikke kun varmt anbefales til alle med interesse for byhistorie, men også til alle som arbejder med social- og erhvervshistorie i den behandlede periode.

Poul-Erik Bjørn Nielsen

Resens Atlas. Gotland. Udg. af JACOB ISAGER OG THOMAS W. LASSEN. Odense Universitetsforlag, 1994. 104 sider, 4 plancher. 175 kr.

Afsnittet om Gotland i Peder Hansen Resens Atlas Danicus er skrevet for at hævde Danmarks ry overfor et europæisk publikum og understrege dets adkomst til øen. Resens manuskript led som bekendt en krank skæbne, men netop Gotland er godt overleveret. Resen er mere sekundær her, hvor han af gode grunde ikke bygger på præsteindberetninger eller selvsyn. Til gengæld er Jacob